

Krönika

Samarbete i Halland

Samverkan över kommungränsen mellan kommunala verksamheter har blivit allt vanligare. Inom min verksamhet, dvs VA och Renhållning finns exempel som gemensamma chefer, gemensamt ägda anläggningar, samverkan i bolagsform och i kommunförbund. Arbetet med ramdirektivet för vatten, där ett vattendrags avrinningsområde används som avgränsning, har också visat på nyttan av andra grunder för samverkan än kommungränsen.

I våra verksamheter förväntas samverkan leda till en effektivare verksamhet, genom bättre resursutnyttjande, möjlighet till specialkompetens eller bättre förutsättningar i rekryteringsprocessen. Genom samarbetet får man också en bredare kunskapsbas i organisationen. Framförallt VA-frågorna är också ofta av en sådan karaktär att man bör kunna ha en gemensam syn mellan olika kommuner på hur de ska hanteras. Vi behöver inte 290 (totalt antal kommuner i Sverige) varianter. Avfallsfrågan är av lite annan karaktär än VA-frågor och rönerna än så länge ofta större politiskt intresse.

VIVAB, Vatten & Miljö i Väst AB är ett exempel på samarbete mellan kommuner. Bolaget, som bildades 2009, ägs av Varbergs och Falkenbergs kommuner, och i VIVAB finns den personal som utför all VA-och avfallsverksamhet i kommunerna. Avfallsverksamheten är till största delen entreprenader, där vi har en beställarroll, medan vi utför det mesta själva inom VA-verksamheten. Vi sköter även debitering och ekonomi för verksamheterna.

Jag har sedan tidigare erfarenhet av att vara VA-chef i två olika kommuner samtidigt, då med syftet att söka samarbetsmöjligheter i verksamheten, och kan konstatera att om man vill uppnå nytta med samarbetet så behöver man ta steget till en gemensam organisation. Det blir tydligare när man kommer in på ansvarsfrågor och det är lättare för alla att arbeta för en gemensam verksamhet än för två olika organisationer.

Oavsett hur man organiserar sig så är - naturligtvis - kommunikationen A och O. Inför sammanslagningen analyserade vi vilka IT-system vi hade i de båda verksamheterna. Det visade sig att inga av systemen var lika. Det gällde allt från ekonomisystem, ledningskarta, styrsystem för våra VA-anläggningar, personal- administrativa system, debiteringssystem mm. Inte ens de administrativa systemen var av samma version. Detta innebar stora problem under vår första tid eftersom det blir ännu viktigare att enkelt nå varandra och ha tillgång till samma information när man är spridda över ett större område. Ett problem förutom själva programvaran var också att vi samtidigt skulle kunna kommunicera med våra ägarkommuner - exempelvis i projekteringsfrågor, och mycket av det arbetet bygger på åtkomst till gemensamma kartor. Där har ju oftast kommunerna vattentäta skott - så än så länge lever vi med provisorier.

När vi väl fick fram en gemensam karta över de båda kommunerna så gav den en helt ny bild av verksamhetsområdet. Det syns väldigt tydligt att Varbergs och Falkenbergs kommuner är väldigt lika om än något olika i storlek. Centralorterna har samma läge i förhållande till havet, vi har Viskan och Ätran, mycket fritidsområden, stora inlandsområden med mindre samhällen, samma typ av infrastruktur och vi befinner oss i en expansiv del av landet. Tittar man på verksamhetsområdet med kommungränsen utsuddad så blir det också tydligare hur man skulle kunna dra nytta av anläggningar som man tidigare inte reflekterade över eftersom de fanns i en annan kommun. Vi arbetar inom flera områden med att bygga gemensamma anläggningar och planerar exempelvis att dra en spillvattenledning över kommungränsen till reningsverket där - eftersom det är närmare än att dra den till reningsverket i den egna kommunen.

När man beslutar sig för att göra en gemensam organisation så sker genomförandet oftast väldigt snabbt. Syftet är ju att minska oron och att undvika att arbetet stannar upp i väntan på den nya organisationen. Det innebär att det inte finns tid att exempelvis klara ut sådana frågor som införande av gemensamma IT-system i förtid. Men man kan inte heller arbeta i en miljö där man har både nya och gamla vägar öppna. Detta är ett problem som man måste vara mycket väl förberedd på. Samtidigt är det säkert så att problemet är störst när det är kommuner som ska samarbeta.

För mig som tidigare jobbat i en enskild kommun är möjligheterna med VIVAB mycket intressanta. Vi får en helt annan bredd i vår verksamhet och vi blir alla mer kunniga genom att vi får nya utmaningar i det större verksamhetsområdet. Jag ser också en utmaning i att bidra till en gemensam syn på våra frågor inom Varberg och Falkenbergsområdet.

Margareta Björksund
margareta.bjorksund@vivab.info
VD Vatten & Miljö i Väst